

ZELJKO ŠOPI/ HANZA MEDIA

HRVOJE PRNJAK
 spektar@slobodnadalmacija.hr

Z

astupnik u Europskom parlamentu **Tonino Picula** nedavno je predstavio priručnik "Izazov: Uštedi vodu - vodič za pametno upravljanje vodom", nastao u okviru međunarodnog projekta "Water Saving Challenge" koji je naš euorozastupnik pokrenuo prošle godine na Svjetski dan vode. Zato ne čudi ni što je Europska federacija malih otoka (ESIN) istaknula upravo njega kao zastupnika koji je u aktualnom, osmom, sazivu EP-a najviše napravio za europske otoke. Iz istog razloga su ga odlučili kandidirati za nagradu za najboljeg europarlamentarca (MEP Awards) u kategoriji regionalnog razvoja. Picula je rođenjem i sam otočanin, pa imamo razloga vjerovati da ovaj njegov interes nije puko traženje niše po kojoj će biti prepoznatljiv u javnosti...

'Pametni' vodokotlić

Tijekom jednogodišnjeg istraživanja u sklopu "Water Saving Challenge" projekta, stručni timovi su osmislili konkretne primjere kako otocani mogu uštedjeti i četvrtinu vode, koristeći određene tehnologije, ali i mijenjajući vlastite navike. E sad, kod tehnologija je problem kako isfinancirati, a promjena navika se čak čini i težim dijelom jer je nekako u svijesti ljudi da štednja znači oskuđevanje?, pitamo Piculu.

- Upravo suprotno, naš vodič "Izazov: uštedi vodu" naglašava i brojnim primjerima pokazuje da mjere štednje ne rezultiraju ustezanjem od kori-

Razgovor s povodom: **Tonino Picula**

I KOPNO MOŽE UČITI O ŠTEDNJI OD VISA I LASTOVA

Lastovo je u apartmane ugradilo ekstenzije na pipe i na tuševe, te su izračunali da na taj način štede čak 40 posto vode! Govorimo o vrlo jeftinim tehnološkim rješenjima. Jasno, nove tehnologije ne znače i odustajanje od tradicionalnih tehnologija

štenja, već potiču racionalno korištenje resursa. Naš projekt poručuje da je niz problema s nestašicom vode moguće riješiti bez velikih infrastrukturnih investicija i bez odustajanja od suvremenog načina života. Tehnologija o kojoj mi pričamo ne iziskuje velika sredstva, ali zahtjeva određenu vrstu osobne i kolektivne predanosti. Neka od predstavljenih rješenja koja su sasvim jednostavna. Francuzi primjerice imaju WiCi, poseban vodokotlić koji vodu za pranje ruku "čuva" i iznova koristi za ispiranje toaleta. Godišnje za ispiranje toaleta potrošimo oko 10.000 litara pitke vode po osobi. Prostor za uštedu samo na toj stavci je ogroman, pri čemu nitko ne zagovara da prestanemo ispirati. Zgodan je i uređaj "The Fluid" koji mjeri tlak i protok vode koja se troši u stanu ili

hotelskoj sobi, nadzirući njezinu primjenu: tuširanje, ispiranje WC-a, perilicu rublja i sl. Sve te podatke prikazuje na pametnom telefonu te omogućuje ukućanima i gostima da racionaliziraju svoju potrošnju. Na irskom Inis Oirru pak imaju hotel koji kišnicu s krovova koristi za ispiranje WC-a, a u bunarima filtriraju vodu pomoću UV zraka, crpe u dva spremnika i onda posredstvom gravitacije distribuiraju.

Lastovo je pak u apartmane ugradilo posebne ekstenzije na pipe i na tuševe, te su izračunali da na taj način štede čak 40 posto vode! Govorimo o vrlo jeftinim i jednostavnim tehnološkim inovacijama i rješenjima. Treba, međutim, napomenuti da se fokusirajući na nove tehnologije često zaboravi na tradicionalne i vrlo učinkovite načine skupljanja vode: kišnica, bunari... Nove tehnologije ne znače da treba odustati od onih tradicionalnih, već da ih se može upotpuniti - kaže Picula. I nastavlja:

- Što se tiče ljudskog aspekta priče, ne kaže se uzalud "old habits die hard", ali ništa nije

nemoguće. Svi mi imamo neke neracionalne momente u svakodnevnoj potrošnji vode (primjerice, ostavljamo slavnu da curi dok peremo zube). Bitno je osvijestiti činjenicu da rasipanje vode dovodi do njezinog nestanka i da je moramo prestati doživljavati kao bezgraničan izvor. Naš priručnik potvrđuje da svi možemo uštedjeti vodu i objašnjava proces kreiranja plana štednje vode korak po korak. Koja će zajednica odbiti ponudu da uštedi četvrtinu vode, posebice ako joj iste nedostaje u kritičnim trenucima?

Čišćenje i pranje jahti

Na otocima je poseban problem ljeta, naravno, i zbog sezonskog povećanja broja korisnika vode, i po nekoliko puta u odnosu na zimske mjesece? Kako povezati principe štednje vode s tom činjenicom?

- Kad pitate otočane tko ljeti troši najviše vode, većina će uprijeti prstom u turisti-

ste. No, i za to postoji rješenje. U Grčkoj, ali isto tako i u Belgiji u Bruxellesu, postoje hoteli koji svoje goste nagraduju za svaku sačuvanu kap vode. Svakom gostu koji pristane na ponovno korištenje svojih ručnika nude besplatni vaučer za piće ili večeru. Neke stvari otočani već rade sami, primjerice, na Visu se vlasnici brodova upozorava da je voda namijenjena za piće, a ne za tuširanje i čišćenje brodova, a natpisima na ormarićima za nautičare jasno ističu da je Vis otok koji je ograničen s vodom. Ukinuli su i tuširanje na gradskim plažama. No, nije stvar samo u ograničavanju resursa - važno je razvijati svijest da vodu moramo čuvati, bila ona "naša", u našem kućanstvu ili "tuđa", kad je negdje samo privremeno

koristimo za vlastite potrebe. Sudionica u projektu iz Grčke skrenula nam je pažnju na vrlo jednostavnu stvar, a to je da gosti koji dolaze na otok nisu neskloni štedjeti vodu, ali ako im ne kažete, ako im ne skrenete pažnju na problem, ne možete ni očekivati da paze na vodu. Grčki projekt edukiranja gostiju plakatima, naljepnicama i razglednicama koji se dijele u lučkim pristaništima te na brodovima dali su rezultata...

Ima naš sugovornik i odgovor onima koji na sve kažu - nema do "čvrste" vodovodne veze s kopnom...

- To je, međutim, samo održivo u tehničkom, ne i stvarnom smislu. Lastovo je primjerice spojeno na kopneni vodovod, ali svejedno teži rješenjima koja će im omogućiti što manje korištenje skupe vode s kopna, koja sa svakim kilometrom transporta gubi na kvaliteti. Promjenom navika, boljim upravljanjem sustavom i primjenom tehnoloških inovacija, Lastovo želi biti samodostatno. To želim svakom hrvatskom otoku.

Otok Vis od svih otoka u projektu ima najrazvijeniji sustav upravljanja vodom. No, njihov plan uštede 10 posto vode još je uvijek daleko ispod 55 posto, na koje ciljaju irski otoci?, pitamo Piculu.

- Razlog različitih ciljeva je rezultat različitih situacija, odnosno gubitaka vode na otocima. Irski otoci, pokazalo se, gube i do 90 posto vode zbog curenja cijevi, te im se voda dovodi cisternama s kopna. Kada imate takve količine gubitaka, možete realno ciljati na 55% uštede. Vis nema takvih problema i od svih otoka ima najrazvijeniji sustav upravljanja vodom pa ima i "najskromniji" cilj uštede vode od 10 posto... Treba napomenuti i da je Vis jedini od otoka u ovom projektu koji ima vlastiti izvor vode. Međutim, bez obzira na to, Višani su svjesni da vodom treba racionalno upravljati, a ne je razbacivati. Sve veći broj posjetitelja opterećuje vodoopskrbni sustav, posebice u sušnim godinama, što doživljava vrhunac u jeku turističke sezone pa Višani pametno, već sada, unaprijed planiraju racionalizaciju sustava.

VIS IMA VLASTITI IZVOR VODE. NO, ZBOG SVE VIŠE GOSTIJU NA OTOKU VEĆ SADA PLANIRAJU RACIONALIZACIJU

